

ZENEŠÁHR ADŽAJŠMEN

JAROSLAV VRBA

Znalec lidského těla. Čarodějník. Léčitel. Zázračný Zen. Nekromant. Šhadán.

Můj život začal docela obyčejně. Byl jsem sedmým dítětem a po mně přišlo ještě dalších pět. V tom klubku dětí jsem se docela ztratil.

Nijak jsem nad svými sourozenci ne vynikal, byli to rabiáti a loktaři, svojí cestu životem si probojovávali už od malička, děti ulice jsme byli. Přesto ani jeden z nich díru do světa neudělal – slyšel jsem sice, že jeden ze starších bratrů udělal celkem slušnou kariéru jako lichvář, než ho před několika lety podřízli a pohodily do stok, že jedna ze sester je vyhlášenou nevěstkou v Domě potěšení na Solném trhu a že nejmladší sestřička ždímá dlužníky jistého obchodníka s koňmi. Jenže žádný z nich se nemůže chlubit takovým věhlasem, jako já.

Jsem šhadán. A i když jsem zprvu tohle označení nesnášel... inu řekněme, že jsme si k sobě našli cestu.

Moji rodiče, oba rybáři, neměli žádný způsob, jak by mi zajistili budoucnost, ani mně, ani mým sourozencům. Jako děti jsme se živilí všelijak, jen nemnozí z nás poctivě.

Mně se podařilo už ve čtyřech letech najít si práci víceméně poctivou. Sbíral jsem na ulicích mrtvé kočky a prodával je jednomu koželuhovi z Třináctkrát-zalomené uličky v Jižním Lankáru.

Kotě za čtvrt škeru a kočka za šker. Když se mi podařilo chytit nějakého vypaseného kocoura, kterých se v zadních traktech Ažváru potulují mraky, platíval mi za tři pět škerů.

Ano chytit. Ono kdybych si měl vystačit jen s těmi kočkami, které chcíply samy, nemohl bych se vší konkurencí – ostatními děcký, hladovými žebráky a městskými mrchožrouty – moc vyjít.

I tak byly částky vyplácené koželuhem spíše směšné, což jsem tehdy ale nevěděl.

Vyžil jsem.

Když mi bylo deset, pochopil jsem, že jsem okrádán a že děším lidi, když se s křikem řítím ulicemi a lovím toulavé kočky. Nebylo mi už pět a musel jsem si najít nějakou pořádnou práci.

Zkoušel jsem to pár měsíců u barvířů, dva roky jsem vyvrhával dobytek na jatkách a přetrpěl jsem jednu úmornou cestu jako veslař na otrokářské lodi.

V prvním přístavu jsem se nechal vyplatit, děkuje bohům, že jsem přežil těch pět aldenů na otevřeném moři. Shodou okolností byl oním přístavem Mavgalar.

Pracoval jsem v dílnách žlutého drakočlověka. Nejprve jako nosič uhlí a topič, jako skladník a ke konci i jako pomocný alchymista. Nu, nic z toho doopravdy neuchvátilo mou duši.

Abych byl upřímný, ze srdce jsem nenáviděl ty rachejtle i dělobuchy, stroje zkázy, vrhače plamenů, nablýskané a strašlivé, olej, který se rozlije po hladině a hoří, všemožné páry, které dovedou s člověkem udělat strašlivé věci. To jsou věci, které mne dodnes straší ve snách.

Nechtěl jsem být zodpovědný za smrt tisíců, za zkázu, kterou ty prapodivné vynálezy přinesou na budoucí bojiště i mezi obyčejné lidi.

Povedlo se mi získat povolení k odchodu, něco, co jen tak každý nedostane.

Ke své smůle jsem se však ocitl zpátky na lodi, na dračí lodi plavící se s řevem vstříc Úžinám Tary.

A na konci jejich chřtánu nás čekal Sarindar.

Peklo, které vypuklo na dohled toho pirátského města, pohltilo většinu z lodí. Naše vlastní zbraně nás zrazovaly, ohnivě kejkle se vymkly kontrole a Kirbegovi námořníci našli povětšinou smrt v plamenech, které byly přichystané pro jejich nepřátele.

Moje loď byla zasažena jedním zbloudilým projektilem. Jeho výbuch zažehnul zásoby hořlaviny v podpalubí a v mžiku pohltily plameny celý trup. Viděl jsem, jak tam se lidé škvaří zaživa, ale já sám jsem měl štěstí.

Když se plameny dostaly i k sudům Kirbegova ohně, loď explodovala. Tlaková vlna mě vynesla daleko mimo loď, vzápětí mě pohltily zpěněné vlny a já se začal topit. Neuměl jsem plavat, zuřivě jsem bojoval s vodním živlem, ale s každou další vlnou jsem ztrácel sílu. Pak si pamatuju jen nekonečně smaragdové hlubiny, sůl v očích a smrt.

Když jsem se probral, byl jsem více než živ, než bych byl doufal i v těch nejděsivějších snech. Pak jsem si uvědomil, kde jsem, kdo je ten muž, který se na mě zubí a zděsil jsem se – šhadán!

Smál se mi, protože jsem si myslel, že jsem zombie a smál se mi, i když jsem se ho zeptal, jestli je nekromant.

Kdepak, říkal, je léčitel. Tedy nekromant je, ale nevystudovaný, jenom animatik akolyta. Chápal jsem ani ne polovinu toho, co říkal.

Co jsem ale spatřil během těch dvou aldenů, kdy jsem se zotavoval na lůžku u Harrena, jak se ten starý šhadán jmenoval, mě naprosto změnilo život.

Viděl jsem zle poničené lidi, které přinášeli na nosítkách, lidi se zraněními neslučitelnými se životem i ty otrávené smrtelnými jedy, všechny, jak se po řadě objevovali. A téměř všechny jsem viděl se i uzdravit.

Zprvu jsem měl Harrena za černokněžníka, ať si říkal, co chtěl, ale byl jsem tak fascinován a zvědavý, že jsme se brzy pohroužili do dlouhých hovorů, které jsme vedli mnohdy celou noc. Pomaličku jsem začal získávat na věc nový pohled.

Zapůjčil mi starý ohmataný exemplář Nekromantovy knihy kouzel. Na Harrenovu radu jsem si přečetl jen pasáže nepřímo se týkající prokletých čar; ty, které sugestivně popisovaly taje lidského těla, jeho tkáně a tekutiny – krev a žluč, hlen i moč. Byl jsem tím zcela unesen.

Pak, když jsem byl již zcela zdrav, nabídl mi Harren, abych ho sledoval při práci. Tehdy jsem se konečně přesvědčil, že nemám co dočinění s šhadánem, ale s obyčejným znalcem lidského těla. A věděl jsem, že bych dal cokoli, kdybych se jím mohl stát také.

K mé neskonalé radosti nebyl Harren vůbec proti a začala moje učednická léta. Bylo mi šestnáct let.

Nikdy jsem neuvažoval o svojí budoucnosti. Tak nějak jsem předpokládal, že jednou převezmu Harrenovu práci, ale starý léčitel byl jiného názoru.

Musíš do světa, říkal. Je ti ani ne pětkrát méně než mě a jsi skoro stejně dobrý, ne ty máš před sebou daleko větší budoucnost. Nechápal jsem. Kde bych se měl naučit víc, než umí on? Harren věděl kde.

Rok mi trvalo, než jsem se dostal k elfům. Proklínal jsem Harrena za to, že mi zatajil, jaká to bude svízelná cesta, ale to nejhorší přišlo teprve pak, v Červeném lese.

Než jsem se nadál, málem jsem skončil s elfím šípem v krku.

Dlouho a složitě jsem elfům vysvětloval, kdo jsem, co chci a proč. Zpočátku to nechápali, nepřicházelo jim to na rozum, ale přesvědčil jsem je. Zprvu s nedůvěrou, začali mne učit divům pověstného lesního léčitelství. Neměl jsem zájem o jejich zařikadla a čary, chtěl jsem se přiučit šití ran, čištění těla s pomocí bylin a léčbu zhoubných nemocí.

Všecko, všecičko, každý zlomek jejich vědomostí jsem nasával, porovnával s tím, co už jsem znal a posléze si zapisoval.

Dva roky mi to trvalo, než jsem došel k závěru, že víc už mi buď nabídnout nemohou, nebo nechtějí.

Ale tehdy jsem neskončil. Od elfů jsem zamířil ke skřítkům, maličkým zpěváčkům. Ti mě naučili jak léčit pomocí dotyků, i jak připravit stejně život.

Tehdy už mě nevedly rady starého Harrena, ale mé vlastní srdce a mysl. Po skřítcích jsem navštívil, domorodé kmeny z džungle a jejich medicinmany, hevrenské šamany, vojenské ranhojiče i felčary v Dálavách, kde se na mě dívali s nedůvěrou a nenávistí kvůli barvě pleti. Zavítal jsem do podzemí i pod hladinu oceánů, vše ve zběsilé honbě za dokonalým poznáním těla.

Dodnes s úsměvem vzpomínám především na dvě věci: na půlroční pobyt v klášteře estelínek a na setkání s Ajšou.

Ačkoliv jistě mnohem zábavnější by bylo vyprávět, kterak jsem nejednou znesvětil klášter s mladičkou kněžkou Gabrielou, nebylo v tom nic příliš zvláštního, až na několik nevšedních pozic, kterými mě překvapila.

Ajšu jsem zakoupil na plavenském trhu s otroky. Zprvu jsem si jednoduše chtěl pořídit nějakého rostlého eunucha nebo hevrena, ale otrokář se dušoval, že ten malý skrček má sílu za tucet takových a sní ani ne za půl chlapa. Jak byl škaredý, tak byl i levný. Když jsem chtěl vědět, co je zač, jen krčil rameny, prý ho sám koupil od jiného otrokáře, který ho také kdesi koupil.

Vzal jsem si to podivné stvoření s sebou, původně s úmyslem nechat ho v řetězech, ale Ajša, jak jsem ho pojmenoval, mě hned přesvědčil, že nemá v úmyslu dělat nejmenší potíže.

Od té doby se za mnou kolébal jako stín, stále jen nesrozumitelně kleje ve svém vlastním jazyce, který jsem nepoznával. Naštěstí se Ajša brzy naučil vivádu, a ačkoliv mluvívá jen zřídka, občas ho přistihnu, jak potichu kleje jak rodilý velbloudář.

Bylo mi sedmadvacet, když jsem se vrátil do Lankáru a bylo to skoro patnáct let, ale Město bohů se nezměnilo. Lidé stále umírali na stáří, na prostořekost a všelijaké neduhy a já měl o práci postaráno.

Léčím lidi bohaté i chudé a ptám si od nich tolik, kolik uznám za vhodné, což nebývá málo. Žiju sám, ve velkém domě, jen já a můj sluha. Žiju svou prací a díky mé práci žijí i ostatní lidé.

Nemám v životě mnoho potěšení, kromě pohledu na slabě se zvedající hrud' zachráněného. Inu kromě toho jen dům U Kočiček.

Dnes, deset let po mém návratu, jen málokdo v mém městě neví, kdo je ten nejlepší šhadán ze všech.